

Ob eam officiorum uniformitatem, etiam Canonicorum & Capellanorum solet ferè esse vestium uniformitas; nisi quod sensim Canonici materia, & pellibus magis pretiosis uti ceperint; aliaque nonnulla præminentia signa sibi privatè tum in choro, tum alis Ecclesiasticis officiis attribuerint.

XXII. Solent Canonici in proventibus Capellanos multum excedere; atque ex hac temporalium abundantia factum, ut Canonici quasi Capellanis dominari ceperint, ipsosque famulorum quodammodo loco habere; de quo Canonicos monet Molanus dicens: "Canonici meminere eos Sacerdotes esse, ideoque ob Sacerdotii dignitatem numquam eis ut famulis abutantur. Meminerint eos, ex prima institutione Canonice vitæ, non minus quàm ipsi sint, Canonicos esse, ideoque semper ut *confratres* honorandos esse, & quàm maximè laborandum, ut cum iis pax foveatur & conservetur.

XXIII. Imò quia provenubus & dignitate Canonicis solent esse hodie multo inferiores, nomen capellanorum hujusmodi hodie quoque quodammodo viluit; ut nec ferè nisi tenuioris & vilioris conditionis Clerici ad eas soleant assumi: qui quod dolendum! sæpe etiam sordido ac mercenario plane modo Divina officia frequentant; sacra quasi pro stipendio celebranda, unde vivunt, conquirunt, seu verius emendicant; & extra tempus Divini officii cum maximo populi scandalo ac cleri vilipendio & opprobrio oriantur, & reliqua quæ omnium consequuntur lætantur.

XXIV. Quibus Cleri reformatio incumbit, merito expectent, num convenientius ad Dei honorem & decorem Ecclesiæ non foret, si Capellanorum illorum numerus in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis ad minorem numerum reduceretur; ut ita lingui honestam sustentationem habentes, non cogentur ex emendicatis stipendiis & oblativis vivere; atque hinc ulterius contingeret ad Capellanas alium Sacerdotes eâ pietate ac doctrinâ & morum honestate, qui præter Officium Chori, Missarum celebrationem, alias etiam hierarchicas functiones obirent: sicque tandem vilium illorum ac otiosorum Sacerdotum numerus qui ad eam Ecclesiam scandalizat, & Sacerdotium in vilipendium adducit, saltem minueretur.

XXV. Ex hæcenus dictis perquam manifestum est, quod attentis similibus Capellanarum institutione, & moderno officio eis annexo, hujusmodi Capellanæ inter Beneficia *simplicia* sint reputandæ, eo modo quo Canonice præsertim Collegiatarum Ecclesiarum Beneficia *simplicia* dicuntur: quia *curam animarum* vel dignitatem annexam non habent.

XXVI. Capellanæ in Ecclesiis Parochialibus, aut in quibusdam Sacellis fundatæ, plerumque onus persolvendi Missarum solemniam annexam habent.

Notandum autem *Missæ* nomine pridem comprehensum fuisse Divinum Officium, ac præsertim ipsius Evangelii explanationem, quæ Missæ celebrationi connexa erat: ideoque admodum verisimile, has Capellanas primitus non esse fundatas eâ intentione; ut earum possessores satis facerent *simpliciter* Missam celebrando; sed ut se tamquam Ecclesiarum illarum ministros exhiberent Parochorum; aut sane ut in Sacellis divina officia convenienter fierent.

XXVII. Ulterius observandum, admodum verisimile esse, Capellanas has primitus fundatas, & in titulos Beneficiorum erectas, ut earum Possessores tamquam veri titulares hujus illiusve Ecclesiæ *perpetuò* ibidem *residerent*; atque ibidem officia Beneficio annexa *per se* expleant.

Sicuti enim primis seculis ordinatio ordinatum Ecclesiæ alicui particulari ascribebatur, ita juxta recentiorum disciplinam Beneficium astringit & incorporat possessorem Ecclesiæ in qua Beneficium illud est fundatum; eâ nimirum ratione, ut huic Ecclesiæ tamquam ejus minister, juxta officium beneficio annexum, deserviat. Unde etiam ex omnium Canonistarum sententia, omne beneficium quantumvis

tenuè obligat ad personalem residentiam; & si specialiter notat Fagnanus ad *Cap. Conquerente* & *De Clericis non resid.* dicens: "Beneficium quantumcumque minimum puta viginti sex solidorum, ex quo habetur pro titulo, de jure communi personalem residentiam requirit, adeò ut non residens beneficio privari debeat.

XXVIII. Verum postquam invaluit, ut nomine Missæ intelligeretur *Missæ privata*; persuasumque fuit, quod hi quibus onus Missæ celebrandi incumbit, defungerentur Missæ *privatæ* celebratione sine alia cujuscumque Officii Ecclesiastici persolutione, sensim quoque creditum est, quod in hac Missarum celebratione non videretur consideranda capacitas, aliave personalis qualitas hujus illiusve Sacerdotis; sed perinde esse, quis Missam celebraret: si modo expressè & nominatim in fundatione expressum non esset, quod capellaniam possidens *per se* celebrare deberet.

Hinc ulterius invaluit, Missarum celebrationem hujusmodi posse alteri Sacerdoti committi; idque sub Honorario celebrantibus dari consueto; si uestibus Capellanæ ex crescentibus ipsi Beneficiato cedentibus.

XXIX. Hinc ulterius facile conclusum est: cum onus Capellanæ per alium persolvi possit, beneficium quoque ad *personalem* residentiam non obligari: quod dum visa multorum obtinuit, neque efficaciter per Superiores reprobatum, tandem consuetudine, quasi pro lege, obtinuit, hujusmodi Capellanias à residentia *personali* esse absolutas.

XXX. Dum ergo hæc Beneficia etiâ à *personali* residentia, adeoque ab omni quasi officio exempta fuere, merito antonomastice dici ceperunt beneficia *simplicia*; eaque ratione rectè notavit Fagnanus loco allegato, quod quidem *de jure communi* omne beneficium requirit *personalem* residentiam, sed ex *generali consuetudine* beneficia *simplicia* residentiam non requirant; nisi aliud sit inductum de jure specialis: supponens, propriè ea beneficia dici *simplicia*, quæ ex consuetudine residentiam personalem non requirant.

Hæc sunt illa beneficia, quorum meminit Synodus Tridentina *sess. 24. cap. 17. De Reformat.* permittens possidentium unum beneficium quod ad vitam ejus honestè sustentandam non sufficit, aliud *simplex*, dummodo utrumque personalem residentiam non requirant, conferri.

XXXI. Verum quia beneficia dantur propter officium; injustumque apparet, ut proventus Ecclesiasticos percipiat, qui officium non præstat; neque Fundatorum animus fuisse apparet, in Clericos otiosos suos redditus profunderè; viderenturque hujusmodi beneficia otiosis Clericis & Sacerdotibus alendis ac multiplicandis unice penè servire; idcirco inter articulos pro reformatione Ecclesiæ nomine Caroli noni Galliarum Regis Patribus Tridentinis oblatos, erat hic vigesimus quartus: "Cumque plura sint beneficia, in quibus contra beneficiorum omnium institutionem invaluit *depravata* consuetudo, ut qui ea possident nullo tenentur concionandi, Sacramenta administrandi, aut alio onere Ecclesiastico, Episcopus cum consilio capituli his beneficiis curam aliquam spiritualem imponat, aut si utilius videatur ea beneficia vicinioribus parochialibus Ecclesiis uniat; beneficium enim sine officio esse neque debet, neque potest.

XXXII. Synodus Tridentina hisce æquissimis postulatis aliquatenus satisfecit, dum unionem hujusmodi Beneficiorum tamquam primum medium, quo Ecclesiis Parochialibus tenuioribus provideri posset, assignavit *Sess. 14. cap. 13. De Reformat. & sess. 23. cap. 18. De Reformat.* Item beneficia simplicia Seminariis applicari & incorporari voluit; atque *sess. 24. c. 15. De Reform.* ad augendas tenues præbedas in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, declaravit quod "liceat Episcopis cum consensu Capituli aliosque *simplicia* beneficia, non tamen Regularia, illis unire.

XXXIII. Cum dubitari nequeat, quin Ecclesiæ atque Fundatorum intentio sit, ut hujusmodi beneficia conferantur iis, qui se tamquam Ministros Ecclesiæ exhibent; nec proventus Ecclesiasticos orando consumant, indubie Patros

Patroni & Collatores similibus Beneficiorum allaborare debent, ut hujusmodi Clericis conferantur, de quibus verisimilis saltem spes apparet, quod operam suam utiliter Ecclesiæ impendant, & digni erunt qui de proveniuntibus Ecclesiæ vivant.

XXXIV. Si Laici Missas aliquas fundaverint, etiam cum onere functiones hierarchicas obeundi; si hujusmodi fundaciones auctoritate Episcopi in *titulum* Beneficii erectæ non fuerint, nequaquam reputabuntur Beneficia; sed remanebunt in terminis laicalis fundationis; poteruntque sine Episcopi institutione Presbytero alicui fundaciones hæc ad tempus aut in perpetuum secundum tenorem fundacionis conferri: Bona quoque similis fundacionis non Ecclesiastica, sed laicalia censentur, & juxta conditionem talium bonorum ad hæredes devolventur cum onere à Fundatoribus impositis; publicis quoque oneribus, non secus ac laicalia bona erunt subjecta; uti latius post alios citatos deducit Barbosa *lib. 3. Juris Eccles. cap. 5.* Plura de hujusmodi fundacionibus dicta sunt supra capite primo.

TITULUS XIX. De Ætate & Qualitate Beneficiandorum.

CAPUT I.

De Ætate ad Beneficia requisita.

1. Nihil primis seculis de ætate Beneficiorum statutum; & quare?
2. Seculo 11. ceperunt Beneficia conferri non insignitis Ordine necessario.
3. Decreta Synodalia contra hunc abusum.
4. Vigentibus his Decretis non erat præfigenda ætas Beneficiis.
5. Seculo 12. mutatâ disciplinâ necesse fuit ætatem præfigere.
6. Concilium Lateranense III. præfixit ætatem Beneficiis curatis & dignitatibus.
7. Eam præfixit independenter ab Ordinibus.
8. Decretum Concilii Lateranensis innovavit Synodus Tridentina.
9. Synodus Trid. requirit ad Dignitates non curatas annum 22. completum.
10. An hoc Decreto comprehendantur dignitates in Ecclesiis Collegiatis?
11. Veterum contentiones de ætate ad simplicia Beneficia requisita diremit Synodus Trid. requiritur 14. annum inchoatum.
12. Hæc ætas in Belgio etiam requiritur, licet sint Beneficia juris patronatus laici.
13. Quæ ætas ex præscripto Synodi requiritur ad Canonice Collegiata Ecclesiæ?
14. An major ætas requiratur ad Canonice Collegiatarum Ecclesiarum Cathedralium?
15. Antiqua regula Cancellaria requirit 14. annos pro Canonice Collegiatarum Cathedralium, & 10. pro Canonice Collegiatarum Ecclesiarum.
16. Hæc regula licet inter regulas Cancellariae hodie non referatur, tamen servatur in Gallia.
17. Ætas præcipue exigitur ut Provius sit capax oneribus Beneficii satisfaciendi.
18. Minores ætate, solo jure naturali inspecto, ad Beneficia aliqua promoveri possent.
19. Quomodo primitus pueri ad Beneficia fuerint promoti.
20. Vestigium istius est in pueris chori.
21. Conferre Beneficia Majora pueris functionibus obeundis in idoneis magnus abusus.
22. Potest esse interdum licita dispensatio super ætate.
23. Periculosum mediante hac dispensatione promoveri.
24. Dispensatio obtinenda à Pontifice & quomodo impetranda?

Van Espen Jur. Eccl. P. II.

tionis; poteruntque sine Episcopi institutione Presbytero alicui fundaciones hæc ad tempus aut in perpetuum secundum tenorem fundacionis conferri: Bona quoque similis fundacionis non Ecclesiastica, sed laicalia censentur, & juxta conditionem talium bonorum ad hæredes devolventur cum onere à Fundatoribus impositis; publicis quoque oneribus, non secus ac laicalia bona erunt subjecta; uti latius post alios citatos deducit Barbosa *lib. 3. Juris Eccles. cap. 5.* Plura de hujusmodi fundacionibus dicta sunt supra capite primo.

Rimis decem Ecclesiæ seculis nulli editi leguntur Canones qui ætatem certam Beneficii præscriberent; sed quidquid de ætate statutum legitur, id unice Ordines & Ordinandos spectat.

Quamdiu enim Beneficia ab ordinatione non fuere sejuncta; sed ordinibus ipsis mansere annexa: ita ut qui Ordine aliquo insigniretur, hoc ipso Beneficiatus illius Ecclesiæ, pro cuius necessitate aut utilitate ordinabatur, censetur, necesse non erat ætatem aliam requirere pro Beneficiis acquirendis, præter illam, quæ Ordinibus ipsis præfixa erat: cum ipse ordo loco Beneficii, & ipsa ordinatio collationis loco esset.

II. At dum circa seculum nonum & decimum Beneficia ab Ordinibus separati, & separatim ab ipsa ordinatione conferri ceperunt; tandem abusus invaluit beneficium conferendi iis, qui nec ætatem functionibus Beneficiorum obeundis; nec ordinibus suscipiendis, qui ad eas functiones requirebantur, necessariam attigerant. Huic abusui ut occurreretur, statutum fuit, ut nullus de cætero similia Beneficia accipere posset, nisi Ordine requisito *actus* esset insignitus.

III. Ita in Concilio Claramontano sub Urbano II. anno 1095. legitur: "Nullus Episcopus in Ecclesia sua, nisi *Diaconus* sit, Archidiaconum instituere, nec Archipresbyterum aut Decanum nisi *Presbyterus* sint, ordinare præsumat. Quod, ut districtius teneatur, Apostolicâ auctoritate prohibemus & interdiciamus." Apud Gratianum *Dist. 60. Can. 1.* Et Canone sequenti sub nomine Calixti Papæ legitur: "Nullus in Præpositum, nullus in Archipresbyterum, nullus in Decanum, nisi *Presbyter*: nullus in Archidiaconum, nisi *Diaconus* ordinetur.

Prædicta Decreta renovata sunt in Concilio Romano sub Innocentio II. additurque: "Prohibemus autem ne adolescentibus, vel infra sacros Ordines constitutis, sed qui prudentiâ & merito vitæ clarescunt, prædicti honores concedantur." Apud Gratianum ibidem *Can. 3.*

Plura fuere sub idem tempus similia Synodorum Decreta, quibus statuebatur, nullum ad Beneficium esse promovendum, nisi *actus* insignitum Ordine requisito.

IV. Hac vigente disciplinâ necesse non erat ipsis Beneficiis specialem ætatem præfigere; sed hæcenus sufficiebat, eam Ordinibus suscipiendis esse præscriptam: cum non possent ad Beneficia promoveri, nisi *actualiter* Ordinibus essent insigniti; & consequenter ad ætatem Ordinibus præfixam pervenissent.

V. At cum jam Beneficia ab Ordinibus essent separata, eaque non amplius cum ipsa ordinatione conferrentur, difficile admodum fuit impedire, ne daretur Ordinibus

